

**ŠTÁTNY PEDAGOGICKÝ ÚSTAV BRATISLAVA
MINISTERSTVO ŠKOLSTVA SR**

Príloha 1

**Rámcový obsah všeobecnovzdelávacích predmetov
pre prípravný ročník odborných učilíšť**

Vzdelávací program ako súčasť štátneho vzdelávacieho programu
schválilo Ministerstvo školstva Slovenskej republiky
pod číslom CD-2008-18550/39582-1:914 dňa 26. mája 2009.

OBSAH

		Strana
Charakteristika		3
Rámcový obsah predmetov		4
Vzdelávacia oblasť	Predmet	
Jazyk a komunikácia	Slovenský jazyk a literatúra	4
Človek, hodnoty a spoločnosť	Občianska náuka	6
Matematika a práca s informáciami	Matematika	7
Zdravie a pohyb	Telesná výchova	8

CHARAKTERISTIKA

Prípravný ročník v odbornom učilišti je určený pre žiakov s mentálnym postihnutím, ktorých mentálne schopnosti a manuálne zručnosti nemohli byť dostatočne diagnostikované. Prípravný ročník má pomôcť žiakom s rôznym stupňom mentálneho postihnutia končiacich ročníkov špeciálnych základných škôl a základných škôl pri výbere ďalšieho vzdelávania. Má zistiť pre akú prácu majú žiaci predpoklady, čo ich zaujíma, aké majú požiadavky, overiť ich schopnosti, zručnosti a na základe získaných informácií odporučiť ďalšie vzdelávanie.

Rámcový učebný plán prípravného ročníka je rozdelený na všeobecné vzdelávanie a odborné vzdelávanie. Vo všeobecnom vzdelávaní sú vzdelávacie oblasti: jazyk a komunikácia, človek, hodnoty a spoločnosť, matematika a práca s informáciami, zdravie a pohyb. Všetky oblasti všeobecného vzdelávania sú založené na prehlbovaní a utvrdzovaní učiva špeciálnej základnej školy.

V odbornom vzdelávaní prípravného ročníka odborného učilišťa získavajú žiaci základné vedomosti o materiáli, nástrojoch a o pracovných postupoch. Učia sa rozoznávať druhy materiálov, ich vlastnosti, poznávať konštrukciu a funkciu nástrojov a strojov. Učia sa hovoriť o tom, čo robia a s čím pracujú. Žiaci sa postupne vedú k chápaniu vzťahov medzi materiálom, nástrojmi a spôsobmi práce, a tak sa rozvíja ich technické myslenie a vyjadrovanie sa, technická pripravenosť. Fyzická práca sa spája s vedomosťami, ktoré získavajú vo vyučovaní ostatných predmetov i v každodennom živote. Odborné vzdelávanie vzbudzuje u žiakov záujem o prácu, uspokojuje ich túžbu po činnosti, zameranie práce na užitočný výsledok, vzbudzuje ich iniciatívu a pozitívny vzťah k práci, pestuje zmysel pre poriadok, cit pre krásu a vhodnosť materiálu, nástrojov a spôsobov práce. Pri práci si žiaci osvojujú kultúrne návyky. Systematicky poznávajú hlavné prvky organizácie, hygieny a bezpečnosti pri práci. Učia sa pracovať disciplinovane, starostlivo, hospodárne zaobchádzať s materiálom a nástrojmi. V odbornom vzdelávaní sú zahrnuté práce s drobným materiálom, modelovanie, montážne a demontážne práce, práce s papierom, kovom, drevom, s kožou alebo koženkou a práce s rôznym materiálom. Cieľom týchto prác je rozvoj jemnej motoriky a koordinácia pohybov nevyhnutných pre ďalšie vzdelávanie v odbornom učilišti.

Odborné vzdelávanie sa člení na teoretické vzdelávanie a praktickú prípravu. V teoretickom vzdelávaní žiaci získavajú základné poznatky o materiáloch, ich vlastnostiach a použití, o strojoch, zariadeniach a technologických postupoch, s ktorými sa postupne oboznámia v praktickej príprave, kde získajú žiaci základné zručnosti z rôznych učebných odborov, zriadených v odbornom učilišti.

Obsah odborného vzdelávania prípravného ročníka vypracuje každá škola vo svojich školských vzdelávacích programoch (ďalej ŠkVP). Oblasť odborného vzdelávania bude zohľadňovať možnosti školy, potreby rozvoja regionálnych programov a požiadavky zamestnávateľov.

Po absolvovaní prípravného ročníka riaditeľ odborného učilišťa určí, či bude žiak pokračovať v prvom ročníku niektorého odboru výchovy a vzdelávania odborného učilišťa, alebo bude pokračovať vo vzdelávaní v praktickej škole.

Rámcový obsah všeobecno-vzdelávacích predmetov

Vzdelávacia oblasť: **Jazyk a komunikácia**

Slovenský jazyk a literatúra (1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

CIELE

Cieľom vyučovania slovenského jazyka a literatúry v prípravnom ročníku odborného učilišťa je upevniť vedomosti zo slovenského jazyka a literatúry a pripraviť žiakov pre plynulý prechod na vzdelávanie v odbornom učilišti.

OBSAH

Jazyk

1. Aktivizácia poznatkov

Abeceda (vyhľadávanie v telefónnom zozname, v zozname poštových smerovacích čísiel a pod.).

Veta, slovo, slabika, hláska.

Rozdelenie hlások na samohlásky a spoluhlásky.

Písanie i/y po mäkkých, tvrdých a obojakých spoluhláskach.

Pravopis vybraných a odvodených slov. Odôvodňovanie pravopisu slov.

2. Tvaroslovie

Podstatné mená, ich pravopis a jeho odôvodnenie.

Prídavné mená. Pravopis akostných prídavných mien.

Privlastňovacie a zvieracie prídavné mená.

Slovesá. Osoba, číslo, čas sloves. Pravopis sloves.

Zámená. Písanie osobných zámen. (Ty, Ti, Tebe, Vás, Vy, Vám.)

Číslovky. Osvojiť si písanie čísloviek (základné, radové, zložené).

Predložky.

Spojky. Písanie čiarky pred najčastejšie frekventovanými spojkami (že, aby, ale).

Slohový výcvik

Žiaci si ústne i písomne precvičujú a upevňujú formy spoločenského styku: oslovenie, pozdrav, požiadanie, poďakovanie, ospravedlnenie sa, predstavovanie, uvítanie návštevy, rozlúčenie sa s návštevou, odkaz, telefonický rozhovor

Praktické písomnosti: Vyplniť podací lístok, poštovú poukážku a sprievodku, tlačivo žiadosti na zľavu cestovného železničnej a autobusovej dopravy, žiadanku na legitimáciu mestskej hromadnej dopravy.

Čítanie a literárna výchova

1. Čítanie a rozvoj rečovej kultúry

Čítanie zamerať na výcvik čítania a ústneho vyjadrovania. Upevňovať čitateľské zručnosti na primerane náročných náučných a umeleckých textoch, orientovať sa v prečítanom texte a reprodukovat' jeho obsah.

2. Literárna výchova

Vzbudzovať v žiakoch záujem o mimoškolské čítanie kníh, časopisov a novín, podľa miestnych možností aj o návštevy divadelných a filmových predstavení. Učiť žiakov svoje citové zážitky vyjadriť zrozumiteľným spôsobom.

Literatúra odporúčaná na čítanie:

Poézia, napríklad:

Výber z poézie F. Kráľa, S. Chalupku, J. Smreka, M. Rúfusa, a iných.

Náučná literatúra, napríklad:

P. Ďurík: Encyklopédia zdravia pre deti a mládež.

Balady, povesti, napríklad:

M. Ďuríčková: Panenská veža na Devíne, Kľúče od mesta; S. Chalupka: Slovenské ľudové balady;

Dobrodružné poviedky a romány, napríklad:

R. Móric: Rozprávky z lesa, Z poľovníckej kapsy; D. Defoe: Robinson Crusoe; J. London: Biely tesák.

Poviedky a romány zo života detí, napríklad:

B. Němcová: Babička; M. Jančová: Prvá láska; J. Tužinský: Straka nekradne; Max von Grun: Krokodíl z predmestia.

Divadlo a film v živote človeka

Oboznámiť žiakov s dramatickými dielami slovenských i zahraničných autorov.

Poznámka:

V prípravnom ročníku učiteľ zameria čítanie a literárnu výchovu na prečítanie 1 knihy podľa vlastného výberu.

PROCES

V prípravnom ročníku odborného učilišťa si žiaci upevňujú a utvrdzujú jazykové vedomosti a zručnosti pri vyplňaní tlačív, potrebných pre praktický život. V literárnej výchove sa žiaci zdokonaľujú v čítaní, ústnom vyjadrovaní a v jednoduchom reprodukovaní prečítaného textu. Učiteľ využíva rozličné špeciálno-pedagogické vyučovacie metódy a rozmanité formy práce. Ich výber a použitie závisí od konkrétnych podmienok pri rešpektovaní zásady primeranosti veku a mentálneho postihnutia žiakov. Významné miesto má dôraz na diferencovanosť úloh a individuálny prístup učiteľa k žiakom, dôsledne sa uplatňuje zásada názornosti.

Vzdelávacia oblasť:

Človek, hodnoty a spoločnosť

OBČIANSKA NÁUKA

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

CIELE

Občianska náuka sa významnou mierou podieľa na výchove a vzdelávaní žiakov. Pôsobenie obsahu vyučovacieho predmetu je založené na uplatňovaní väzieb výchovy a vzdelávania, na spájaní teoretických poznatkov s osobnou praxou, so životnými zážitkami a skúsenosťami žiakov.

Poznávacia stránka predmetu smeruje k tomu, aby si žiaci upevnili zásady a normy vzťahov v rodine, v škole a v spoločnosti vôbec.

OBSAH

1. Slovenská republika
2. Slovenské hospodárstvo
3. Čo by mal občan vedieť

Voľné hodiny

Prehľad učiva

1. Slovenská republika

Štátne symboly. Prezident republiky, vláda SR, poslanci (sledovať televízny prenos z rokovania NR SR). Obyvateľstvo SR. Rovnoprávnosť všetkých občanov. Tolerancia k iným národnostiam a náboženstvám. Základné práva a povinnosti občanov. Zakotvenie občianskych práv a slobôd v Ústave SR a republikových ústavách. SR – demokratický štát. Význam demokratických premien v našom štáte pre celoeurópsku spoluprácu.

2. Čo by mal občan vedieť

Občiansky preukaz, jeho používanie, starostlivosť oň a ďalšie doklady. Zmeny v občianskom preukaze. Zmenená pracovná schopnosť (ZPS). Čo vybavujeme na úradoch štátnej správy a miestnych úradoch: v oddeleniach **vnútornej správy** (sobáš, narodenie, úmrtie), v oddeleniach **sociálnych vecí** (starostlivosť o rodiny s deťmi), **na úradoch práce** informácie o možnosti zamestnať sa. Zákonník práce. Uzatváranie pracovného pomeru. Medziľudské vzťahy na pracovisku, prekonávanie prekážok, riešenie pracovných problémov, voľný čas a jeho využitie. Ochorenie, dodržiavanie liečebného poriadku, nemocenské dávky. Rozličné formy poistenia, sporenia. Záujmové organizácie, odbory.

Voľné hodiny

Zamerané na exkurzie do úradu práce, peňažného ústavu, miestneho úradu, besedy s odborníkmi.

PROCES

Odporúčame učiteľom, aby pristupovali k vymedzenému obsahu ako k otvorenému systému, čo znamená, že učivo možno dopĺňať či redukovať. Jednotlivé osnovné heslá plnia funkciu

námetov na jednotlivé hodiny, čiže učiteľ si zvolí také, ktoré podľa jeho názoru sú potrebné pre žiakov z aspektu ich praktického využitia.

Vyučovanie občianskej náuky je nutné realizovať v konkrétnych situáciách tak, aby obsah učiva bol blízky chápaniu žiakov s mentálnym postihnutím. Okrem vyučovacej hodiny v triede je vhodné využívať aj iné organizačné formy ako exkurzie, vychádzky, návštevy a besedy s odborníkmi z praxe.

Vzdelávacia oblasť: Matematika a práca s informáciami

MATEMATIKA

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

CIELE

Cieľom vyučovania matematiky v prípravnom ročníku odborného učilišťa je upevniť vedomosti z matematiky a pripraviť žiakov na vzdelávanie v odbornom učilišti.

OBSAH

Aritmetika

Základné matematické operácie: sčítavanie, odčítavanie, násobenie, delenie. Jednoduché slovné úlohy. Používanie jednotiek dĺžky, hmotnosti, času a obsahu. Použitie peňazí. Premieňanie jednotiek. Riešenie jednoduchých slovných úloh z praxe zamerané na percentá.

Geometria

Obvody a obsahy rovinných obrazcov. Geometrické telesá. Riešenie úloh z praxe.

PROCES

V prípravnom ročníku odborného učilišťa si žiaci utvrdzujú a upevňujú matematické vedomosti zo základnej školy. Matematické myslenie sa prehĺbuje riešením jednoduchých slovných úloh, ktoré sú zamerané na praktické využitie v rôznych učebných odboroch alebo v spoločenskom živote. Na dosiahnutie cieľov vyučovania matematiky je nevyhnutné používať aktivizujúce vyučovacie metódy najmä samostatná práca žiakov, práca vo dvojiciach či skupinová práca. Používanie aktivizujúcich metód sa musí zabezpečovať využívaním demonštračných pomôcok a didaktickej techniky. Veľký význam má aj používanie moderných prostriedkov modernej techniky (kalkulačky, osobné počítače..).

TELESNÁ VÝCHOVA

(1 hodina týždenne, 33 hodín ročne)

U žiakov upevňujeme hygienické návyky, dobrý vzťah k pohybu, cvičeniu, k telovýchove a športu v rámci ich obmedzených možností a rešpektovaním ich výrazných individuálnych osobitostí.

Zo zdravotného hľadiska je významná kompenzačná, reedukačná a relaxačná funkcia telesnej výchovy zameraná k zmierneniu alebo odstraňovaniu pohybových nedostatkov, nahradzovaniu chýbajúcich zručností inými a k zlepšovaniu celkového fyzického stavu.

CIELE

- a) Cieľom je pozitívne ovplyvniť telesný vývoj a správne držanie tela.
- b) Zvýšiť úroveň základných pohybových schopností (vytrvalostných, silových, rýchlostných, obratnostných, flexibilných), individuálnej výkonnosti, telesnej zdatnosti, a tým upevniť fyzické a duševné zdravie žiakov.
- c) Rozšíriť a zdokonaľiť základné lokomočné pohybové zručnosti.
- d) Osvojiť a upevniť špecifické pohybové zručnosti a návyky.
- e) Osvojiť a upevniť všeobecné i špecifické hygienické návyky.

OBSAH

1. Prípravné, kondičné, koordinačné a kompenzačné cvičenia

- Cvičenia k upevňovaniu správneho držania tela.
- Zvyšovanie pohyblivosti kĺbov.
- Rozvoj obratnosti a rovnováhy.
- Zdokonaľovanie chôdze, behu, lezenia, plazenia, podliezania, preliezania, vystupovania, zostupovania, zoskakovania, rúčkovania, dvíhania, nosenia, ťahania, gúľania, hádzania.
- Dynamické posilňovanie svalstva dolných končatín, trupu a horných končatín.
- Strečingové cvičenia.

2. Rytmická gymnastika a tanec

- Jednoduchý krajový tanec v 3/4 takte - trojdup.
- Jednoduché varianty diskotancov a countrytancov.
- Vyjadrenie rytmických motívov improvizovaných pohybovým prejavom.

3. Atletika

Beh: rozložené rovinky, beh na 100 m, nízky štart z blokov, vytrvalostný beh na 600-1 000 m, beh v zatáčke.

Skok do diaľky: skok do diaľky skrčmo,

Hod (granátom): držanie granátu, hod z miesta, z bočného postavenia, z rozbehu,

Vrh guľou: vrh guľou z miesta, z bočného postavenia,

Prekážkový bez cez prírodné prekážky.

4. Športové hry

Futbal: Hra s upravenými pravidlami futbalu, sálového futbalu.

Volejbal: Nahrávka, hra na zmenšenom ihrisku s upravenými pravidlami. Spodné podanie, hra s upravenými pravidlami.

5. Cvičenie v prírode

Stavba stanu, ochrana prírody.

Pešia turistika: Chôdza so záťažou, orientačný pretek s úlohami.

Odporúčané netradičné pohybové aktivity

Popri plnení základného učiva učebných osnov navrhujeme využívať i netradičné aktivity, napr.: cvičenie na skákacej lopte, hádzanie lietajúcich tanierov, prvky jogy, stolný tenis, badminton, nohejbal, hlavičková atď.

PROCES

V predmete telesná výchova si žiaci upevňujú kladný vzťah k pohybu, ako základnému predpokladu pre zdravý životný štýl. Realizácia programov vyučovania a výsledky sú závislé najmä od osobnosti vyučujúceho, od jeho pedagogického prístupu a pedagogického majstrovstva a od úrovne žiakov, prostriedkov a podmienok, ktoré má škola k dispozícii. Bezpečnosť pri vyučovaní zabezpečuje učiteľ svojou prítomnosťou po celý čas vyučovacej hodiny, premyslenou a účelnou organizáciou práce, používaním adekvátnych vyučovacích metód a foriem, vydávaním presných a zreteľných povelov na riadenie činnosti, vysvetľovaním a dôsledným uplatňovaním zásad bezpečnosti pri práci v rôznych podmienkach telovýchovného procesu.